

ГЕДОНІСТИЧНИ УСТАНОВКИ СУЧАСНОЇ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ТА СВІДОМОСТІ

Культ гедонізму – примітна риса сучасної культури. Значне посилення акценту на задоволення і розважальність виходить від засобів масової інформації. Реклама працює в режимі гедоністичної націленості, займаючи сьогодні місце ідеологічного нав'ювання. Це вже призвело до того, що гедонізм став провідним ціннісним орієнтиром молоді.

Молодь більше не налаштовує себе на духовну боротьбу з недоскональностями, на самообмеження й стриманість у поведінці та бажаннях. Усі дії людини налаштовані на мінімізацію труднощів, перешкод та страждань. Пошук задоволення переходить із потреби в хтивість. Хтивість – це також приємність і задоволення, які домішуються до наших почуттів, але при цьому стають примхливою самоціллю. Американський ідеолог правого консерватизму й прихильник протестантського пресвітеріанства П. Дж. Б'юкенен, з'ясовуючи причини сучасної демографічної кризи, колапсу інституту сім'ї та шлюбу, вбачає їх в переорієнтації цінностей людей на користь гедоністичної моралі. Дотримання імперативу «живи для себе і насолоджуйся життям», прагнення до максимального комфорту, віддання пріоритету кар'єри перед сім'єю, патріархальне звільнення жінки (що розуміється радикальними феміністками як відмова від традиційної ролі дружини, матері і господині будинку), егоїзм та культ задоволень – все це підриває основи сім'ї та шлюбу, вірності та поваги, солідарності та зобов'язань.

Результатом гедоністичного вибору у культурі стала поява нового типу людини з підвищеною увагою до самого себе і свого тіла, яка турбується про власне благополуччя. Особистість такої людини деформується: втрачається глибина, внутрішній зміст. Слідом за цим слідує духовна криза, втрата людиною почуття громадянськості, індивідуалізм, егоцентризм і байдужість до загального блага, заклопотаність тільки своїми приватними інтересами. Гедоністичні устремління людини обертаються в кінцевому підсумку спустошеністю, й тоді вона витрачає всі свої сили і енергію на пошук нових, ще не досліджених задоволень. Оскільки, як прозорливо попереджав видатний античний філософ Епікур «нічого не достатньо тому, кому достатнього замало».

У культурі вплив гедонізму позначається, перш за все, в зниженні рівня духовних цінностей, в художній творчості – в адаптації творів мистецтва до очікування та попиту споживачів, в установці на розважальність.

Принцип гедонізму має давні концептуальні засади. Гедонізм

(грецїδωνή – з давньогрец. «насолада», «задоволення») – це такий спосіб і орієнтир життя, згідно з яким задоволення є вищим благом і сенсом життя, єдиною термінальною цінністю (тоді як всі інші цінності є інструментальними, тобто засобами досягнення задоволення).

Основоположником гедонізму як світоглядного вчення вважається Аристипп Кіренський (435–355), давньогрецький філософ, сучасник Сократа. Сенс життя за Аристиппом полягає у досягненні фізичного, чуттєвого задоволення «тут і зараз». Він розрізняв два стани душі людини: задоволення, воно м'яке, ніжне, та біль, грубий, поривчастий рух душі. При цьому не робилося відмінності між видами задоволення, кожне з них в своїй сутності якісно схоже на іншими. Шлях до щастя, на думку Аристиппа, лежить в досягненні максимального задоволення й уникненні болю.

Задамо собі питання: якщо постійно віддавати перевагу насолодам, постійно обирати легкі і безпечні рішення, прагнути безтурботності та уникати відповідальності – то чи може наступити психологічне дорослішання й моральна зрілість? Зрілість приходить, через що? Через випробовування, через зосередженість, прийняття зобов'язань та відповідальності, через небайдужість та співчуття, через муки, падіння та біль. Через БІЛЬ. Який не просто проходить із часом, а який приносить правильні ВИСНОВКИ.

Але чи має гедоніст щось спільне з болем? – Ні. Насолоджуватись життям попри все і вся – ось моральна й естетична установка гедоніста.

Тоді питання, в якому віці прийде зрілість за такої моделі, і чи прийде вона взагалі?

*Науковий керівник: Шоріна Т.Г.,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 141.7 (043.2)

Слюсаренко В.С., Слюсаренко Н.А.
Національний авіаційний університет, Київ

МАСОВА ЛЮДИНА ЯК ФЕНОМЕН МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ У ФІЛОСОФІЇ Х. ОРТЕГИ-І-ГАССЕТА

Сучасне суспільство складно уявити без інформаційних технологій. Нові технічні засоби значно збільшили можливість поширення масової культури. Справді, за останнє десятиліття до таких традиційних способів, як кіно, теле – і радіопрограми, додалися мобільні системи зв'язку, а також мережа Інтернет. Масова культура охоплює майже всі сфери життя і є одним з ключових елементів всієї системи постіндустріального суспільства: одяг, житло, їжа, побутова техніка, – все потрапляє до людини через її механізми.

Розвиток засобів інформації і становлення масової культури призвели до формування феномену «масової людини», який обґрунтував іспанський